

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI
z dnia 2024 r.**

**zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2026.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 i 834), Rada Miejska w Łodzi

uchwała, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr LXXII/2138/23 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 1 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2026, wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł uchwały otrzymuje brzmienie:

„w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2026.”;

2) podstawa prawna uchwały otrzymuje brzmienie:

„Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 i 834), Rada Miejska w Łodzi”;

3) § 1 uchwały otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2026, stanowiący załącznik do uchwały.”;

4) załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Łodzi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miejskiej w Łodzi**

Bartosz DOMASZEWICZ

Projektodawcą jest

Prezydent Miasta Łodzi

PIERWSZY WICEPREZYDENT
MIASTA ŁODZI
Adam Pustelnik

DYREKTOR DEPARTAMENTU
ZDROWIA, SPORTU
I SPRAW SPOŁECZNYCH

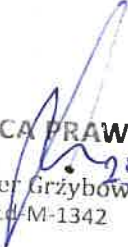

Marcin Kopytek

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łodzi

mgr Piotr Kowalski

02.08.2024r.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi
Wydział Prawny
Zespół Legislacyjny

Główny Specjalista
Jolanta Murawska

RADCA PRAWNY

Kacper Grzybowski
Łd/M-1342

RADCA PRAWNY

Regina Wojas
Łd - 940

Zastępca Dyrektora
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łodzi

mgr Małgorzata Mazerant

29.08.2024r.
GŁÓWNY SPECJALISTA

Michał Pawlak

29.08.24

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Łodzi
z dnia 2024 r.

.....
Załącznik
do uchwały Nr LXXII/2138/23
Rady Miejskiej w Łodzi
z dnia 1 lutego 2023 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2023 - 2026**

Opracowanie:
Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi

Łódź 2024 r.

Spis treści:

- I. Wstęp - podstawy prawne, definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej
- II. Przemoc domowa – założenia programowe i interdyscyplinarność działań
- III. Diagnoza problemu przemocy domowej
- IV. Rekomendacje do działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- V. Zasoby Miasta Łodzi do działań profilaktycznych i naprawczych
- VI. Cele, kierunki i wskaźniki Programu
- VII. Działania i ilościowe wskaźniki ich realizacji
- VIII Sposób monitorowania Programu
- IX. Źródła finansowania Programu
- X. Literatura / źródła danych

I. Wstęp

Podstawy prawne, definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 i 834), która określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Obowiązek uchwalenia Programu wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W niniejszym Programie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą system przeciwdziałania przemocy domowej, tj.:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 743, 858 i 859);
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743 i 858);
- 5) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721);
- 6) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571 oraz z 2024 r. poz. 834);
- 7) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
- 8) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach, (Dz. U. z 2023 r. poz. 1158);
- 9) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
- 10) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809);
- 11) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);

- 12) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 858, 859 i 863);
- 13) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 14) uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023 r. poz. 1232).

Definicja Światowej Organizacji Zdrowia, przyjęta w roku 1996 i obowiązująca do tej pory, określa przemoc jako: „celowe użycie siły fizycznej lub władzy, sformułowane jako groźba lub rzeczywiście użyte, skierowane przeciwko samemu sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, które prowadzi do wysokiego prawdopodobieństwa spowodowania obrażeń cielesnych, śmierci, szkód psychologicznych, wad rozwoju lub braku elementów niezbędnych do normalnego życia i zdrowia”. Według WHO, o uznaniu danego przypadku użycia siły, władzy lub groźby takiego użycia, za *przemoc*, decyduje negatywny cel i wysokie prawdopodobieństwo negatywnych skutków takiego działania.

Przemoc domowa to zjawisko społeczne dotyczące bezpośrednio ofiar, sprawców i świadków przemocy, w które uwikłane są także osoby wspólnie zamieszkujące, najbliższe otoczenie sąsiedzkie oraz zaangażowani w pomoc rodzinie przedstawiciele instytucji mających z nią kontakt.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej definiuje przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osobą doznającą przemocy domowej jest:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - h) małoletni
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu.

Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu:

1.Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;

2.Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;

3.Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. "Sprawca" jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosinom często towarzyszą łzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy "drugą szansę". Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu jej zatrzymanie.

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- przemoc fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej;
- przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej;
- przemoc seksualna - naruszenie intymności;
- przemoc ekonomiczna - naruszenie własności;
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich;
- alienacja rodzicielska – niszczenie relacji pomiędzy dzieckiem a rodzicem.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 289 i 535) poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który obejmuje:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
  - osobę dotkniętą przemocą domową lub
  - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- 3) grzywny do 5000 złotych.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 12 lat.

II. Przemoc domowa – założenia programowe i interdyscyplinarność działań

Przemoc domowa nadal, ze względu na przekonania społeczne, dotyczące życia rodzinnego, nie jest obszarem łatwym do oszacowania. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej i szacowanie jego skali stało się możliwe, od kiedy wprowadzono w 1998 roku opracowaną przez Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji, Komendę Stołeczną Policji i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych procedurę „Niebieskie Karty”.

Jednocześnie należy podkreślić, że procedura nie daje pełnego obrazu skali problemu, gdyż często przemoc domowa jest ukrywana przez jej uczestników, usprawiedliwiana i postrzegana jako wstydliva. Oszacowanie faktycznych danych jest niezwykle trudne, podobnie jak określenie źródeł i przyczyn przemocy domowej. Występuje ona zarówno w rodzinach o wysokim statusie społecznym, jak i w rodzinach o niskiej pozycji w strukturze społecznej.

Informacje o skali tego problemu pozyskujemy głównie od realizatorów działań wspierających osoby dotknięte przemocą.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Łódź na lata 2023 - 2026 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

Zespół Interdyscyplinarny i procedura „Niebieskie Karty”

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

W Łodzi funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, powołany przez prezydenta miasta, w którego skład wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych
- sądu
- prokuratury.

Zadaniem Zespołu, zgodnie z art. 9b ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, między innymi przez diagnozowanie problemu przemocy domowej, inicjowanie działań w stosunku do osób uwikłanych w przemoc domową, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, a także monitorowanie procedury Niebieskie Karty.

Zgodnie z art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej, podejmowanych i realizowanych przez podmioty upoważnione do wszczęcia procedury którymi są:

- Funkcjonariusze Policji
- Pracownicy socjalni jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- Pracownicy socjalni specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej
- Asystenci rodziny
- Nauczyciele wychowawcy będący wychowawcami klasy lub nauczyciele znający sytuację domową małoletniego
- Osoby wykonujące zawód medyczny w tym lekarze, pielęgniarki, położne lub ratownicy medyczni
- Przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Pedagogzy, psychologzy lub terapeuci, będący przedstawicielami podmiotów wskazanych w art. 9a ust 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r

- W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową bądź jej przełożony.

Procedura „Niebieskie Karty” rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” przez wymienione wyżej podmioty, w przypadku stwierdzenia przemocy domowej i oferuje współpracę interdyscyplinarną pracowników różnych instytucji, opracowując plan pomocy dla środowisk dotkniętych przemocą domową – właściwym organem do takich działań jest Zespół Interdyscyplinarny, koordynujący pracę systemową na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

III. Diagnoza problemu przemocy domowej

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc w obszarze przemocy domowej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi.

W 2022 roku do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło 1.227 zgłoszeń o przemoc domowej, w ramach procedury „Niebieskie Karty”, liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” pozostała na tym samym poziomie co w roku 2021.

W roku 2023 ujawniono aż 1629 przypadków przemocy domowej udokumentowanych wszczęciem procedury Niebieskie Karty, co wskazuje na ok. 25% wzrost *zgłoszeń* przemocy domowej wśród mieszkańców Łodzi w stosunku do roku 2022 r.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023.

Tabela 1- Liczba wszczętych procedur przez uprawnione podmioty w latach 2021 – 2023

Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”			
	2021	2022	2023
Policja	991	1107	1379
Pomoc społeczna	188	84	168
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	0
Edukacja	30	19	59
Ochrona Zdrowia	10	17	23
Łączna ilość wszczętych procedur	1220	1227	1629

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi.

Nadal największa liczba procedur wszczynana jest przez Policję - 90% wszczętych procedur w 2022 roku / zwiększenie w stosunku do roku 2021 r o 11% /. W roku 2023 Policja wszczęła 84% wszystkich procedur „Niebieskie Karty”.

Od 2019 roku nastąpił nieznaczny wzrost wszczynanych procedur przez Ochronę Zdrowia (odpowiednio 8, 4, 10, 17, 13). W roku 2023 – 0,8 % wszystkich wszczętych procedur.. Pracownicy socjalni założyli 8% Niebieskich Kart, a przedstawiciele edukacji – 3%. Tym samym zauważalny jest wzrost reagowania na podejrzenie przemocy wobec małoletnich (w roku 2022 pracownicy oświaty wszczęli 1,5% wszystkich procedur, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego). W przypadku Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych procedura Niebieskie Karty nie była wszczynana (2019 r – 1, 2020 r. - 0, 2021 r. - 1, 2022 r. – 0, 2023 r. - 0).

Tabela 2 –Dane dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021 -2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba NK A	1220	1227	1629
Zakończenie wszczętych procedur Niebieskie Karty	1190	1065	1336
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	382	535	588
Zawiadomienie prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	248	107	156
Wnioski skierowane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych	232	200	268
Umieszczenie w pieczy zastępczej małoletnich w związku z zagrożeniem życia i zdrowia przez pracownika socjalnego	0	6	19

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi.

Tabela 3 - Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że doświadczają przemocy objęta wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021 -2023

	kobiety			mężczyźni			małoletni		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Liczba osób doświadczających przemocy objętych pomocą w ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego	2051	1583	2225	476	231	317	640	759	933

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi.

Analiza danych z działań Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie 2021- 2023 r. wykazała również, że:

- decyzją grup roboczych i grup diagnostyczno - pomocowych zawiadamiano Sąd Rodzinny i Nieletnich w sytuacjach, gdy małoletni doznawali przemocy domowej, bądź byli świadkami negatywnych zdarzeń w rodzinie, w której została założona „Niebieska Karta” o wgląd w sytuację rodziny w roku 2023 w 588 przypadkach – wzrost w stosunku do roku 2022 o 11%
- w roku 2023 w 156 przypadkach poinformowano prokuraturę o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu rodzin, w których istniało podejrzenie noszące znamiona przestępstwa (wzrost ilości zawiadomień w stosunku do roku 2022 o 31%)
- skierowano w 2023 roku 268 zawiadomienia do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w roku 2022 200 zawiadomień
- w 2023 roku zabezpieczono dobrostan 19 dzieci poprzez ich umieszczenie w pieczy zastępczej przez pracownika socjalnego w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia, co wskazuje na 32 % wzrost w stosunku do roku 2022.

Tabela 4. Liczba osób doświadczających przemocy domowej oraz liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy na terenie m. Łodzi w latach 2021 – 2023. w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Rok	2023	2022	2021
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	1342	1067	911
Ogólna liczba osób doświadczających przemocy	1507	1140	994
Liczba ofiar - kobiety	996	749	673
Liczba ofiar - mężczyźni	165	129	115
Liczba ofiar - małoletni	346	262	206
Ogólna liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy	1359	1081	926
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiety	231	232	175
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyźni	1128	849	740

Źródło: Dane statystyczne Komendy Miejskiej Policji w Łodzi.

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Łodzi w 2022 roku w 1067 przypadkach realizowano procedurę „Niebieskie Karty, rok 2023 to 1342 przypadki wdrożenia procedury Niebieskie Karty w związku z wystąpieniem podejrzenia przemocy domowej – wzrost zjawiska o 20% rok do roku.

Analiza statystyk Komendy Miejskiej Policji w Łodzi w latach 2021 – 2023 wskazuje, że niezmiennie znaczącą większość osób doznających przemocy stanowią kobiety. Stosunek kobiet doświadczających przemocy do ilości mężczyzn będących ofiarami przemocy domowej wynosi 83% do 17% i na przestrzeni analizowanego okresu nie uległ zmianie.

W 2021 roku w formularzach Niebieska Karta – A sporządzonych przez Policję wskazano 206 małoletnich będących ofiarami przemocy domowej. Rok 2022 to 262 małoletnich, a rok 2023 – 346 małoletnich. W ciągu 3 lat nastąpił wzrost wskazań małoletnich w procedurze Niebieskie Karty, którzy doświadczają przemocy domowej o 40%.

Z informacji pozyskanych z Centrum Administracyjnego Pieczy Zastępczej wynika, że w roku 2022 w związku z przemocą domową udzielono bezpiecznego schronienia 22 dzieciom, w roku 2023 zabezpieczono 19 małoletnich chroniąc ich przed przemocą domową.

Jest to wyraźne wskazanie na konieczność zintensyfikowania działań w obszarze ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

Tabela 5. Liczba osób doznających przemocy przebywających w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi w latach 2021-2023.

2023	2022	2021
108 osób	124 osoby	118 osób
44 kobiety	57 kobiet	53 kobiet
2 mężczyzn	3 mężczyzn	3 mężczyzn
62 dzieci	64 dzieci	62 dzieci

Źródło: Dane Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Dane statystyczne pokazują, że występują nadal sytuacje, w których osoby doświadczające przemocy są zmuszone do opuszczenia miejsca zamieszkania dla zapewnienia bezpieczeństwa sobie, a często także dzieciom. W 2022 roku 124 osoby (57 kobiet, 3 mężczyzn i 64 dzieci) skorzystało z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Rok 2023 przyniósł ok. 13% spadek osób korzystających z Ośrodka (łącznie skorzystało ze schronienia 108 osób, 44 kobiety, 2 mężczyzn i 62 dzieci).

Istotnym działaniem służącym przerwaniu przemocy domowej jest odizolowanie sprawcy przemocy od środowiska, w którym przemoc jest stosowana. Decyzję w tej sprawie, obok sądu, może podjąć także prokuratura, tytułem środka zapobiegawczego (art. 275a k.p.k.). Statystyki Sądu Rejonowego przedstawione poniżej wskazują na znaczne zwiększenie liczby orzeczeń zakazów zbliżania się sprawcy przemocy do osoby doznającej przemocy, co może przekładać się na nieznaczne zmniejszenie ilości osób korzystających ze schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy.

Tabela 6. Sprawy dotyczące przemocy domowej prowadzone przez Sądy Rejonowe w Łodzi w latach 2021-2023.

Wyszczególnienie	2023	2022	2021
Liczba spraw, które wpłynęły do sądu w związku z przemocą domową	181	178	180
Liczba spraw, w których sprawca przemocy został skazany	134	148	146
Liczba kar w zawieszeniu	30	38	48
Liczba orzeczonych zakazów zbliżania się sprawcy przemocy do osoby pokrzywdzonej	114	73	61
Liczba wydanych nakazów opuszczenia przez sprawcę przemocy domowej wspólnie zajmowanego lokalu z osobą pokrzywdzoną	10	9	7
Liczba orzeczonych spraw społecznie użytecznych	37	57	53

Źródło: Dane Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa i Łodzi – Śródmieście.

Na przestrzeni trzech lat / 2021 – 2023 / w związku z przemocą domową wpłynęła porównywalna liczba postępowań – odpowiednio 180,178,181. Liczba osób skazanych oraz tych, którzy otrzymali karę w zawieszeniu także nie uległa znaczącym zmianom – odpowiednio 146, 148, 134. W zakresie orzeczeń zakazów zbliżania się sprawcy przemocy do osoby pokrzywdzonej widać dużą tendencję wzrostową – na przestrzeni analizowanego okresu ilość takich orzeczeń wzrosła o 46%. W przypadku wydanych nakazów opuszczenia przez sprawcę przemocy domowej wspólnie zajmowanego lokalu z osobą pokrzywdzoną ich liczba na przestrzeni lat 2021 – 2023 nie uległa zmianie i oscyluje w granicach 7-10 wydanych nakazów.

W 2021 roku orzeczono w 53 przypadkach prace społecznie użyteczne w stosunku do sprawców przemocy domowej, w roku 2022 takich przypadków było 57, natomiast rok 2023 wskazuje na zmniejszenie liczby orzeczeń nakazujących prace społecznie użyteczne, których było 37.

Z danych Prokuratury Okręgowej w Łodzi wynika, że w 2023 roku w jednostkach prokuratury w Łodzi przeprowadzono 732 postępowania w związku ze stosowaniem przemocy domowej (704 – 2022 rok, 712 - 2021 rok) - liczba postępowań z roku na rok nieznacznie wzrosła.

Prokuratury skierowały do sądów w roku 2023 148 aktów oskarżenia (w 2022 roku 124, a 168 w roku 2021). Skierowano 4 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania karnego, podobnie jak w roku 2022 (2 w roku 2021)

Prokuratorzy w 2023 roku wydali 66 nakazów (2022 rok – 51, 30 nakazów w roku 2021) opuszczenia przez sprawcę przemocy lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobami pokrzywdzonymi – zwiększenie o 50% wydanych nakazów na przestrzeni 3 lat.

W 2021 roku 232 osoby podejrzewane o stosowanie przemocy domowej będące pod wpływem alkoholu, zostały doprowadzone do policyjnych pomieszczeń dla osób

zatrzymanych lub do izb wytrzeźwień, w roku 2022 dane Komendy Miejskiej Policji wskazały 128 takich osób (spadek o 55%).

W Miejskim Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi działa całodobowy, bezpłatny telefon interwencyjny – 800-112-800 – można tam zgłosić podejrzenie przemocy, jak również uzyskać informacje i pomoc w sytuacji, gdy jesteśmy świadkami przemocy w naszym otoczeniu (w rodzinie, u sąsiadów). Z telefonu tego korzystają nie tylko mieszkańcy Łodzi, aczkolwiek bezpośrednie wsparcie może być udzielone tylko mieszkańcom naszego Miasta.

Tabela 7. Zgłoszenia przemocy na telefon interwencyjny 800-112-800

Rok	2023	2022	2021
łącna liczba zgłoszeń przemocy	62	26	19
w tym liczba zgłoszeń dot. dzieci	13	7	15
łącna liczba zgłoszeń przemocy z Łodzi	52	25	14
w tym liczba zgłoszeń dot. dzieci z Łodzi	13	7	11

Źródło: Dane Miejskiego Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. R. Chylińskiego w Łodzi.

Z badań ankietowych pn. „Rozpowszechnienie picia alkoholu, używania narkotyków oraz przemocy domowej i związane z tym problemy społeczne wśród mieszkańców Łodzi” przeprowadzonych w 2022 r. przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie „RoPSAN” Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim wynika, że:

- w 8% rodzin łódzkich w ciągu ostatnich 12 miesięcy dochodziło do przemocy fizycznej (w 2018 r. 5%);
- w 15,2% rodzin łódzkich w ciągu ostatnich 12 miesięcy dochodziło do przemocy psychicznej (w 2018 r. 7,6%);
- 26,9% osób miało poczucie bycia ofiarą przemocy domowej (w 2018 r. 10,6%);
- 34,2% osób było świadkiem przemocy w dzieciństwie (w 2018 r. 13,3%);
- aż 2,1% osób uważa, że istnieją okoliczności, które usprawiedliwiają przemoc domową (w 2018 r. 6,3%);
- 6,3% osób uważa, że to co dzieje się w rodzinie, także przemoc, jest jej wewnętrzną sprawą i nie należy się w to wtrącać (w 2018 r. 9,4%);
- 69,2% osób uważa, że pomaganie ofiarom przemocy domowej jest obowiązkiem każdego człowieka (w 2018 r. 77,5%);
- w ocenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej 68% mieszkańców Łodzi uważa, że najbardziej mogą liczyć na wsparcie Policji, w 66,8% na pomoc organizacji pozarządowych, natomiast w 65,3% na pomoc pomocy społecznej (w 2018 r. odpowiednio: 78,8%, 65% i 81,1%).

W 2019 roku na zlecenie Urzędu Miasta Łodzi zostało wykonane badanie „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Łodzi” przez Pracownię

Badawczo-Psychologiczną „MIRABO”. Raport zawiera również dane dotyczące przemocy rówieśniczej. W badaniu brali udział uczniowie trzecich klas gimnazjum i drugich klas szkoły ponadgimnazjalnej. Łącznie badaniem zostało objętych 1.946 uczniów łódzkich szkół.

Analiza danych wskazuje na wysoki poziom stosowania przemocy, zwłaszcza wśród chłopców. W badaniu młodszych chłopców, w klasach III gimnazjum – 64,3%, a w populacji starszych chłopców, uczniów klas II ponadgimnazjalnych – 51,8%. W przypadku dziewcząt analogiczne odsetki były niższe i wyniosły odpowiednio 57,6% i 40,4%.

Istotny jest także fakt, że w klasach III gimnazjum – 70,4% uczniów, a w klasach II szkół ponadgimnazjalnych – 59,3% uczniów stwierdziło, iż w roku poprzedzającym badanie było także ofiarami przemocy.

W badaniu z 2015 roku odsetek gimnazjalistów, którzy byli sprawcami przemocy był nieco niższy i wyniósł 55,2%. Zwiększyła się również grupa sprawców przemocy wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych z 50,3% w 2015 roku do 57,6% w 2019 roku. W tym kontekście można stwierdzić, że w okresie ostatnich 4 lat w tym zakresie nie odnotowano żadnej poprawy sytuacji, a nawet jej niewielkie pogorszenie.

Do kategorii ofiar możemy zaliczyć 55,4% dziewcząt i 54,9% chłopców z III klas gimnazjum. W II klasach szkół ponadgimnazjalnych ofiarą przemocy padło 39,5% dziewcząt oraz 42,2% chłopców. Zjawisko przemocy z perspektywy ofiar jest więc poważniejsze w gimnazjach. Warto podkreślić, iż odsetek nastolatków badanych w 2019 roku, którzy przyznali, że byli ofiarami przemocy był istotnie większy niż w 2015 roku. W populacji chłopców z III klas gimnazjum odnotowano wzrost o prawie 40% z 39,7% (2015 rok) do 54,9% (2019 rok). W grupie dziewcząt wspomniany wzrost odsetka ofiar przemocy przekroczył 50% (w 2015 roku – 36,2%, zaś w 2019 roku – 55,4%). Istotne zmiany odnotowano również w starszej grupie badanych, tj. wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W grupie dziewcząt odsetek tych, które uznały, że były ofiarami przemocy wzrósł w stosunku do wyników sprzed 4 lat prawie o połowę – z 26,6% w 2015 roku do 39,5% w 2019 roku.

Analizując wyniki badań i porównując je do wyników z 2015 roku dotyczących rozpowszechnienia doświadczeń związanych z cyberprzemocą możemy stwierdzić, iż w ciągu minionych 4 lat podwoił się odsetek młodzieży doznającej różnych form cyberprzemocy.

IV. Rekomendacje do działań w zakresie przeciwdziałania przemocy

Na podstawie wykonanej diagnozy można stwierdzić, że na terenie miasta Łódź Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej musi obejmować komplementarny zestaw działań:

- 1) Profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych, które powinny trafiać do jak najszerszej grupy odbiorców, celem właściwego reagowania w przypadku zetknięcia

się ze zjawiskiem przemocy domowej oraz minimalizowania problemu. Odbiorcami tych działań powinien być ogół społeczeństwa, a w szczególności osoby pracujące ze środowiskami zagrożonymi przemocą domową i doświadczającymi przemocy domowej oraz sprawcami przemocy domowej - planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji;

- 2) Szkoleniowych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej;
- 3) Interwencyjnych opiekuńczych i terapeutycznych, kierowanych do ofiar przemocy domowej oraz pouczających i izolujących - kierowanych do sprawców przemocy domowej;
- 4) Wspierających: psychologicznych, pedagogicznych, terapeutycznych i innych, kierowanych do osób doświadczających przemocy domowej;
- 5) Korekcyjno-edukacyjnych i terapeutyczno - psychologicznych kierowanych do sprawców przemocy domowej;
- 6) Wprowadzających spójny system współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową;
- 7) Zapewnianie miejsc schronienia w związku z przemocą domową.

V. Zasoby Miasta Łodzi do działań profilaktycznych i naprawczych

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych realizuje zadania w zakresie szeroko pojętej polityki prozdrowotnej Miasta, w tym profilaktyki i promocji zdrowia. Miasto pełni funkcję podmiotu tworzącego dla 6 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (miejskie centra medyczne) oraz jednej spółki prowadzącej działalność leczniczą ze 100% udziałem kapitałowym Miasta (Miejskie Centrum Medyczne „Śródmieście” sp. z o. o.). Świadczą one podstawową opiekę zdrowotną dla ponad 160 tysięcy mieszkańców Łodzi, jak również wiele specjalistycznych usług zdrowotnych. Wydział koordynuje działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez współpracę z innymi jednostkami Miasta jak i bezpośrednimi realizatorami działań na rzecz mieszkańców. Wydział ściśle współpracuje z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi.

W ramach swoich kompetencji Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych współpracuje z organizacjami pozarządowymi realizującymi działania prewencyjne w zakresie przemocy oraz korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc. We współpracy z organizacjami pozarządowymi, Wydział zapewnia m. in. możliwość

skorzystania z mediacji, w tym mediacji rodzinnych, poradnictwa specjalistycznego, zajęć psychologa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi organizuje funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi w 2023 roku powstał Wydział Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który współpracuje ze wszystkimi służbami, mającymi w obszarze swoich zadań pracę z ofiarami i sprawcami przemocy domowej. Wydział realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wszystkie sprawy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Poza tym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy, w rodzinach zastępczych pełniących zadania pogotowia rodzinnego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego także we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Ma również możliwość organizowania zajęć profilaktycznych i edukacyjnych w świetlicach środowiskowych.

Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi

Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi jest powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi i składa się z osób reprezentujących instytucje zaangażowane w działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów i specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wydział Edukacji

Wydział Edukacji prowadzi sprawy związane z pełnieniem przez Miasto funkcji organu prowadzącego publiczne szkoły, inne placówki oświatowe, w tym oświatowo-wychowawcze i poradnie - jest to łącznie 308 placówek. W ramach swoich kompetencji Wydział Edukacji ma możliwość organizowania działań profilaktycznych w podległych jednostkach w zakresie promowania nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami. Współpracuje również z organizacjami pozarządowymi, które mogą zapewnić wsparcie w zakresie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego czy socjalnego, jak również prowadzić grupy wsparcia dla młodzieży dotkniętej zjawiskiem przemocy oraz prowadzić działania prewencyjne w zakresie przemocy oraz korekcyjno-edukacyjne dla nieletnich sprawców przemocy domowej.

Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi (dalej „Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej” lub „Centrum”)

Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej jest podmiotem leczniczym. Zakres świadczeń udzielanych przez Centrum obejmuje:

- specjalistyczną opiekę zdrowotną w zakresie psychiatrii i uzależnień oraz chorób współistniejących i zaburzeń psychicznych, udzielaną w warunkach ambulatoryjnych, stacjonarnych;
- działania rehabilitacyjno-readaptacyjne;
- promocję zdrowia i profilaktykę uzależnień;
- interwencje kryzysowe;
- transport osób w stanie intoksykacji substancjami psychoaktywnymi.

Placówka posiada zasoby do realizacji zajęć korekcyjno-edukacyjnych oraz programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem, udzielania pomocy psychologicznej w formie terapii indywidualnej, rodzinnej lub grupowej, jak również prowadzenia punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą. Prowadzi również hostel dla sprawców przemocy, co pozwala na odizolowanie sprawcy od rodziny, która może pozostać w swoim środowisku.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są cennym zasobem przy realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, jak również niwelowania negatywnych skutków tego zjawiska, zwłaszcza skutków społecznych. Sfera różnego rodzaju poradnictwa, prowadzenie grup wsparcia, mediacji to obszary, gdzie organizacje pozarządowe z sukcesem wypełniają zadania powierzone przez samorząd.

W Łodzi funkcjonują 3 tzw. „niebieskie pokoje”, czyli miejsca, gdzie w bezpiecznych i przyjaznych warunkach można przesłuchiwać dzieci – ofiary lub świadków przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej. Jeden znajduje się w budynku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa, drugi w budynku Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia i trzeci w Fundacji Słonie na Balkonie.

Prokuratura Okręgowa w Łodzi

Organ w którym można złożyć zawiadomienie o przestępstwie i poprosić o udzielenie podstawowej informacji prawnej.

Sądy

W sądach można złożyć pozew w sprawach rodzinnych lub wnioski dotyczące spraw opiekuńczych wobec dzieci.

VI. Cele, kierunki i wskaźniki Programu

Cel I.	Zwiększenie świadomości społecznej nt. przemocy domowej i sposobów jej przeciwdziałania oraz wzmacnianie postaw antyprzemocowych.
Cel II.	Redukcja negatywnych konsekwencji dla ofiar i świadków przemocy domowej.
Cel III.	Zapobieganie stosowaniu przemocy poprzez oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową.
Cel IV.	Poprawa jakości działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

VII. Działania i ilościowe wskaźniki ich realizacji**Cel I. Zwiększenie świadomości społecznej nt. przemocy domowej i sposobów jej przeciwdziałania oraz wzmacnianie postaw antyprzemocowych.**

Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordinator/Realizator
1. Podnoszenie świadomości społecznej, edukacja i promowanie aktywnych postaw wobec przemocy domowej.	Liczba inicjatyw edukacyjnych (np. materiałów online, audycji, artykułów, plakatów, ulotek).	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi
2. Propagowanie konstruktywnych metod rozwiązywania konfliktów domowych, w tym procedur mediacji.	Liczba inicjatyw edukacyjnych skierowanych do mieszkańców, dotyczących konstruktywnych metod rozwiązywania konfliktów domowych. Liczba przeprowadzonych mediacji. Liczba osób, które skorzystały z mediacji.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / organizacje pozarządowe
3. Prowadzenie działań wspierających umiejętności radzenia sobie z agresją i rozwiązywania konfliktów domowych bez stosowania przemocy (profilaktyka uniwersalna).	Liczba inicjatyw edukacyjnych (np. kursów, szkoleń, materiałów online, materiałów drukowanych) skierowanych do grup docelowych. Liczba osób uczestniczących w różnych zajęciach dotyczących radzenia sobie z agresją.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / organizacje pozarządowe Wydział Edukacji / organizacje pozarządowe
4. Wspieranie aktywnych postaw osób doświadczających przemocy domowej.	Liczba działań skierowanych do osób doświadczających przemocy domowej. Liczba osób, które skorzystały z tych działań.	Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi / Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Wspieranie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy w sytuacjach kryzysowych.	Liczba działań skierowanych do dzieci i młodzieży. Liczba małoletnich uczestników, którzy skorzystali	Wydział Edukacji

	z programów.	
6. Prowadzenie zróżnicowanych form wsparcia i rozwijania umiejętności wychowawczych dla rodziców/opiekunów prawnych dzieci i młodzieży doświadczających przemocy domowej	Liczba działań skierowanych do rodziców/opiekunów prawnych dzieci Liczba osób, które skorzystały z działań	Wydział Edukacji

Cel II. Redukcja negatywnych konsekwencji dla ofiar i świadków przemocy domowej.		
Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordynator/Realizator
1. Organizowanie i prowadzenie zróżnicowanych form wsparcia osób doświadczających przemocy domowej, w tym poradnictwa (m. in.: medycznego, psychologicznego, psychospołecznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego, socjalnego), zajęć psychologa z rodziną w kryzysie, grup wsparcia oraz zapewnienie możliwości wykonania obdukcji lekarskich dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba instytucji świadczących poradnictwo na rzecz ofiar przemocy. Liczba ofiar przemocy, które skorzystały z poradnictwa.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / organizacje pozarządowe Wydział Edukacji / organizacje pozarządowe
2. Prowadzenie i doskonalenie pracy socjalnej w środowiskach dotkniętych przemocą domową.	Liczba środowisk objętych działaniami pracy socjalnej ze względu na przemoc.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi
3. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Liczba osób doświadczających przemocy objętych pomocą w ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi. Liczba założonych „Niebieskich Kart” oraz zawiadomień Sądu Rodzinnego w przypadkach, kiedy małoletni byli osobami doznającymi przemocy. Liczba przypadków poinformowania prokuraturę	Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi

	<p>o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu rodzin, w których istniało podejrzenie popełnienia przestępstwa.</p> <p>Liczba zawiadomień o przemocę przekazanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.</p>	
4. Organizowanie i prowadzenie interwencji kryzysowej oraz terapii w sytuacjach przemocy domowej.	Liczba podjętych interwencji kryzysowych związanych z przemocą domową.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej
5. Wspieranie funkcjonowania telefonu interwencyjnego dla osób dotkniętych przemocą i świadków przemocy domowej.	Liczba udzielonych interwencji telefonicznych na rzecz świadków i ofiar przemocy.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej
6. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.	Liczba ofiar przemocy domowej, którym udzielono pomocy w związku z koniecznością opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania lub pobytu.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi / organizacje pozarządowe
7. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom - ofiarom przemocy.	Liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia w związku z doświadczaniem przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi / rodziny zastępcze, placówki typu interwencyjnego

Cel III. Zapobieganie stosowaniu przemocy poprzez oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową.		
Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordinator/Realizator
1. Prowadzenie placówki całodobowego pobytu dla dorosłych sprawców przemocy.	Liczba sprawców przemocy, którzy korzystali z placówki całodobowego pobytu.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej
2. Indywidualne i grupowe działania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową (nieletnich, pełnoletnich).	Liczba godzin zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Liczba osób, które przystąpiły do programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Liczba osób, które ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej Wydział Edukacji / organizacje pozarządowe
3. Oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba godzin zajęć dla osób stosujących przemoc domową. Liczba osób, które przystąpiły do programu psychologiczno-terapeutycznego. Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny.	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych / Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej

Cel IV. Poprawa jakości działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Działania	Ilościowe wskaźniki realizacji	Koordynator/Realizator
<p>1. Wzmacnianie kompetencji oraz współpracy kadry i instytucji/organizacji zajmujących się monitorowaniem i przeciwdziałaniem przemocy domowej poprzez:</p> <p>a. rozwijanie wiedzy i umiejętności reprezentantów Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi, grup diagnostyczno - pomocowych oraz innych organizacji/instytucji zajmujących się profilaktyką przemocy domowej, z akcentem na przeciwdziałanie zróżnicowanym typom zjawiska przemocy;</p> <p>b. wzmacnianie współdziałania instytucji/organizacji zajmujących się przemocą domową (w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”).</p>	<p>Liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi, którzy wzięli udział w zajęciach edukacyjnych.</p> <p>Liczba inicjatyw podjętych na rzecz współpracy instytucji/organizacji zajmujących się przemocą w rodzinie.</p>	<p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi</p> <p>Wydział Edukacji</p> <p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łodzi</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi</p>
<p>2. Doskonalenie wdrażania procedury „Niebieskie Karty”.</p>	<p>Liczba inicjatyw na rzecz doskonalenia wdrażania procedury „Niebieskie Karty”.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny w Łodzi</p>

VIII. Sposób monitorowania Programu

W ramach realizacji Programu będzie prowadzony bieżący monitoring realizowanych działań, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich efektywności oraz wdrożenie działań naprawczych w sytuacji ujawnienia ewentualnych trudności. Wszystkie podmioty realizujące zadania w ramach Programu będą zbierały i raportowały dane pokazujące zakres wykonanych zadań. Informacje uzyskiwane od realizatorów Programu będą gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny, we współpracy ze wszystkimi realizatorami Programu. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne z jego realizacji przygotowane do 30 czerwca następnego roku.

IX. Źródła finansowania Programu

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej realizowane są zadania własne gminy wskazane w ustawie – i te zadania finansowane są z budżetu gminy. Środki na zadania administracji rządowej zlecane powiatowi, takie jak: „tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej”, „opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową” oraz „realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową” zapewnia budżet państwa.

X. Literatura / źródła danych

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 i 834).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
3. Statystyki Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, Komendy Miejskiej Policji w Łodzi.
4. Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łodzi za okres 2021 - 2023.
5. Statystyka Prokuratury Okręgowej w Łodzi.
6. Statystyka Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi.
7. Statystyka Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi.
8. „Rozpowszechnienie picia alkoholu, używania narkotyków oraz przemocy w rodzinie i związane z tym problemy społeczne wśród mieszkańców Łodzi”, badania ankietowe przeprowadzone w 2018 roku i 2022 roku przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie "RoPSAN" Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim.
9. Badania ewaluacyjne Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminnego Programu

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przeprowadzone przez BD Center/Pracownia Badań Społecznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, w składzie: Piotr Długosz, Mariusz Dzięglewski i Jadwiga Mazur - 2019 r.

10. Raport z badania „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Łodzi” - badanie wykonane na zlecenie Urzędu Miasta Łodzi przez Pracownię Badawczo-Psychologiczną „MIRABO” - 2019 rok.
11. Niebieska linia.

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) zmieniono przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Znowelizowane zapisy dotyczą przede wszystkim terminologii, stosowanej w ustawie. Dotychczasowe pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione pojęciem przemocy domowej. Ponadto, ustawodawca w art. 9b ust 2 pkt 4 ww. ustawy zobowiązał Zespół Interdyscyplinarny do opracowania projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. W obliczu wprowadzonych zmian w terminologii oraz zmiany podmiotu zobowiązanego do opracowania projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, zasadnym jest procedowanie projektu uchwały.

Uchwała nie niesie za sobą skutków finansowych.

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łodzi
mgr Piotr Kowalski